

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
DANYCH OSOBOWYCH**

Jan Nowak

Warszawa, 24-07-2019

ZSPU.023.152.2019

Pani
Bożena Borys-Szopa
Minister
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Szanowna Pani Minister,

Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych zwraca się do Pani Minister z prośbą o rozważenie konieczności podjęcia działań zmierzających do nowelizacji obowiązujących przepisów dotyczących procedury „Niebieskie Karty”, w celu dostosowania powyższych przepisów do postanowień rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.¹⁾), zwanego dalej „RODO”.

Procedura „Niebieskie Karty” normowana jest przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie” oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1245), zwanym dalej «rozporządzeniem w sprawie procedury „Niebieskie Karty”» lub „rozporządzeniem wykonawczym”. Należy zauważyć, iż kwestia dostępu do danych osobowych osób, których te dane dotyczą, jest uprawnieniem przyznanym przez przepisy RODO (art. 15 RODO), a państwo członkowskie może ograniczyć to uprawnienie, zgodnie z art. 23 RODO, jeżeli ograniczenie

¹⁾Zmiana wymienionego rozporządzenia została ogłoszona w Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, str. 2.

takie nie narusza istoty podstawowych praw i wolności oraz jest w demokratycznym społeczeństwie środkiem niezbędnym i proporcjonalnym, służącym określonym w tym przepisie celom. Dodatkowo art. 23 ust. 2 RODO określa elementy, które powinien zawierać akt prawny państwa członkowskiego ograniczający uprawnienia przyznane na mocy RODO.

Do 4 maja 2019 r. procedura „Niebieskie Karty” stosowana była w oparciu o art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz przepisy rozporządzenia wykonawczego, wydanego na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 9d ust. 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W związku z wejściem w życie w dniu 4 maja 2019 r. ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. poz. 730) do art. 9c ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie został dodany ust. 5, w którym ustawodawca określił, iż osoby, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, oraz osoby stosujące przemoc w rodzinie, mają dostęp do dokumentacji, z wyłączeniem dostępu do dokumentacji zawierającej dane osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz osób zgłaszających podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie, których udostępnienie mogłoby spowodować zagrożenie życia, zdrowia lub bezpieczeństwa osób dotkniętych przemocą w rodzinie lub osób zgłaszających podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie, w szczególności z wyłączeniem dostępu do: formularzy „Niebieska Karta” zawierających dane osób dotkniętych przemocą w rodzinie; protokołów z posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych, chyba że dotyczą wyłącznie działań podejmowanych wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, oraz osób stosujących przemoc w rodzinie; notatek i dokumentów wytworzonych przy realizacji zadań, o których mowa w art. 9b ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, chyba że dokumenty te dotyczą wyłącznie działań podejmowanych wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, oraz osób stosujących przemoc w rodzinie; innych dokumentów zgromadzonych przy realizacji zadań, o których mowa w art. 9b ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, których udostępnienie mogłoby spowodować zagrożenie życia, zdrowia lub bezpieczeństwa osób dotkniętych przemocą w rodzinie lub osób zgłaszających podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. W związku z powyższym, poprzez określenie w art. 9c ust. 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie katalogu dokumentów, do których dostępu nie ma sprawca przemocy w rodzinie lub osoba podejrzewana o stosowanie takiej przemocy, przepis ten należy traktować jako ograniczający w znacznym stopniu prawo dostępu do danych osobowych przetwarzanych w związku z realizacją procedury „Niebieskie Karty”. Organ właściwy do spraw ochrony danych osobowych zwraca uwagę na art. 9c ust. 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, który przyznaje

osobom stosującym przemoc w rodzinie lub podejrzewanym o stosowanie takiej przemocy dostęp do dokumentacji, jednak – w związku z wyłączeniem w dalszej części przepisu dostępu do różnego typu dokumentacji – nie jest jasne, do jakich dokumentów ostatecznie mają dostęp wyżej wskazane osoby. Co więcej, wyłączenie w art. 9c ust. 5 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie dostępu do „**innych dokumentów**” prowadzi do tego, że w rzeczywistości ograniczenie prawa dostępu do danych osobowych nie następuje na poziomie prawa powszechnie obowiązującego, co przewiduje RODO, lecz jest zależne od uznania konkretnego urzędnika państwowego.

Udostępnianie danych osobowych w ramach procedury „Niebieskie Karty” normują także przepisy rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”. Zgodnie z § 6 ust. 1 ww. rozporządzenia po wypełnieniu formularza "Niebieska Karta - A" osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz "Niebieska Karta - B", który stanowi załącznik do rozporządzenia wykonawczego, zawierający wyjaśnienia oraz pouczenia o prawach przysługujących osobie dotkniętej przemocą w rodzinie. Natomiast na podstawie § 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie procedury "Niebieskie Karty" w przypadku, gdy osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest dziecko, formularz "Niebieska Karta - B" przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. Dodatkowo, na mocy § 6 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego, formularza „Niebieska Karta - B” nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie. W związku z powyższym, w odniesieniu do formularzy opracowywanych w ramach procedury „Niebieskie Karty”, rozporządzenie wykonawcze przesądza, które podmioty uzyskują prawo dostępu do poszczególnych formularzy. Należy zauważyć, iż rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” zostało uchwalone w 2011 r. i normuje kwestię udostępniania danych osobowych przetwarzanych w ramach procedury „Niebieskie Karty” wybiórczo, jedynie w odniesieniu do formularza „Niebieska Karta - B”. Nie zawiera przy tym postanowień, o których mowa w art. 23 RODO, które z mocy prawa winien zawierać przepis ograniczający prawo dostępu do danych osobowych. W związku z powyższym organ właściwy do spraw ochrony danych osobowych pragnie zwrócić uwagę na potencjalną niezgodność rozporządzenia wykonawczego z przepisami RODO oraz konieczność dokonania analizy tego rozporządzenia wykonawczego pod kątem ewentualnego dostosowania jego unormowań do aktualnych przepisów prawa ochrony danych osobowych.

Z uwagi na okoliczność, iż w procedurze „Niebieskie Karty” przetwarzanych jest wiele danych osobowych, w tym danych szczególnych kategorii, osób dotkniętych przemocą w rodzinie, a także sprawców przemocy w rodzinie i osób podejrzewanych o stosowanie takiej przemocy, niezbędne jest precyzyjne określenie zakresu danych osobowych, do których dostęp mają osoby, których dane dotyczą, a także zakresu danych, do których dostęp jest ograniczony z uwagi na dobro i bezpieczeństwo osób dotkniętych przemocą. Ograniczając dostęp do danych osobowych osób

podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie należy jednak mieć na uwadze, iż w ramach procedury „Niebieskie Karty” potencjalnie dokonuje się stygmatyzacja osób jako sprawców przemocy niezależnie od jakiegokolwiek postępowania karnego, zatem ograniczenia dostępu do danych powinny być wprowadzane rozważnie i ograniczone jedynie do tego co niezbędnie konieczne z uwagi na dobro i bezpieczeństwo ofiar przemocy.

Mając powyższe na uwadze, a także kierowane do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych zapytania ze strony urzędów miast i gmin, które to organy wyrażają swoje wątpliwości co do zakresu danych osobowych, które mają prawo udostępnić osobom dotkniętym przemocą oraz osobom podejrzewanym o stosowanie przemocy w rodzinie, Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych zwraca się do Pani Minister z prośbą o rozważenie konieczności podjęcia stosownych działań w celu dostosowania przedmiotowych przepisów do obowiązującego prawa ochrony danych osobowych.

Z wyrazami szacunku,

Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych
Jan Nowak